

We delen woorden en even zijn we samen één

Over nabijheid en afstand (2)

Eerste luik:

Delen met woorden, worstelen met woorden.

Kaïn en Abel. Marie Balmory heeft er een heel boek aan gewijd... Ik vond er een verrassende uitleg over het verhaal van Kaïn en Abel.

Woord na woord, letter na letter staat er in Genesis 4:

Kaïn gaf vruchten van de aarde.

*Abel gaf de eerste lammeren van **zijn** kudde en **hun** vet.*

Een miniem verschil, met immense consequenties! Abel steekt hart en ziel in zijn offer, geeft er zichzelf in: **zijn** kudde, **hun** vet (wat trouwens niet in de Nederlandse vertaling staat, geen sprake van hun vet!).

Bij Kaïn blijft zijn offer anoniem, afstandelijk, niet van hem. En God aanvaardt geen offer waarin jezelf niet bent vertegenwoordigd. Kaïn wordt er door God op gewezen, hij krijgt een nieuwe kans, maar eigent zich die opmerking niet en stort zijn agressiviteit op zijn broeder.

Een kleine toepassing. Ik herinner mij heel lang geleden, toen we nog bij mijn schoonouders samen Kerstmis vierden, was het de gewoonte om aan iedereen een klein cadeautje te geven. Maar jaar na jaar kreeg ik van dezelfde schoonzus een zeep, een luxezeep weliswaar, maar toch maar een zeep. Ik was het zo beu, dat ik besliste, in plaats van een zorgvuldig uitgekozen cadeautje zoals gewoonlijk, ook eens een zeep te schenken. Maar ik had pech, ik zat er echt naast, want juist die keer gaf ze iets prachtigs! Tot vandaag heb ik spijt van die attentie die mij niet vertegenwoordigde, die alleen blijk gaf van mijn opgespaarde ontgoocheling en wrok... Plots overviel mij toen een eng gevoel van afstand, van alleen zijn midden de familie.

Ja, **waarom kijk je zo grimmig, Kaïn?** De Bijbel staat vol met profetische verwijten over formele, lege offers. Neem nu het woord van Jezus: als je naar de tempel gaat om te offeren, en je bent in onenigheid met je broeder, laat je offer staan, verzoen je eerst met je broeder, omwille van je offer, omwille van de Derde die jou inspireert, en kom dan terug. Of je blijft alleen.

Tweede luik

Na Kaïn en Abel graven we vandaag nog dieper met de lezing:

[David en Jonathan: lezing uit 'De profeet in de vis' van Nico ter Linden \(p. 151-155\):](#)

Na zijn gevecht met Goliath was David als overwinnaar de tent van Saul binnengestapt, het was een moment dat Jonathan nooit zou vergeten. Daar stonden ze, met z'n drieën: Saul, zijn vader, een zieke man, David de dappere herdersjongen uit Bethlehem die in z'n eentje het bange volk weer nieuwe moed had ingegeven, en hijzelf, Jonathan, de kroonprins. Maar kwam die plaats hem nog wel toe? Moest David niet Israëls nieuwe koning zijn?

Eigenlijk was dat meteen al geen vraag meer voor Jonathan. Hij trok zijn mantel uit en gaf die aan David. Dat was niet zomaar een mantel, het was de mantel van de kroonprins.

Jonathan deed dus niet alleen maar afstand van een jas, hij deed afstand van de troon: "Jij zult koning worden over Israël, ik zal bij jou de tweede zijn. God is mijn getuige, David, God zal er zijn, tussen jou en mij, voor altijd." Dat was het begin van hun vriendschap. Jonathan had David lief als zijn eigen leven.

Het ging Jonathan in wezen om het koningschap naar Gods hart. Jonathan heeft David niet zozeer lief omdat de jongen uit Bethlehem zo beminnelijk is en zo mooi, maar omdat hij zich van godswege als koninklijk bevrijder van Israël heeft geopenbaard. Jonathan weet zich door David bij dit koningschap betrokken. Hij wil geen verraad plegen aan Saul, maar hij wil ook David de gezalfde niet laten vallen. Anders dan Kaïn in het veld is Jonathan zijn broeders hoeder. Hij had de weg van de natuur kunnen gaan, de wet van het bloed kunnen volgen en samen met Saul David kunnen doden om daarmee de troon veilig te stellen, ook voor zichzelf. Maar hij doet wat in de lijn van Abraham ligt, de vader der gelovigen: hij neemt afstand van zijn vaders huis. Jonathan kiest. Van God gegeven is zijn naam.

Saul stond David verder naar het leven en in het geheim zocht deze zijn toevlucht bij Jonathan.

"Wat heb ik gedaan dat je vader me wil doden?"

Jonathan sprak tot zijn vader:

"Vader, waarom gunt u David het licht in de ogen niet, waarom staat u hem naar het leven? Wat heeft hij u misdaan?"

Saul greep zijn speer en wierp die naar Jonathan, die nog maar net kon bukken. Hij rende weg. Die dag at hij niets, zielsbedroefd dat hij nu van David afscheid zou moeten nemen.

Ze omarmden elkaar, de twee vrienden, zij weenden.

"Ga in vrede, David, God zal bij ons blijven." Ze begrepen dat het leven hen uit elkaar zou drijven, wanneer niet een groetere kracht hen bijeenhield. "God zal bij ons blijven."

David verdween.

Jonathan keerde terug naar de stad.

Die twee, Jonathan en David, hebben elkaar gevonden in hun bedreigd leven, in hun diepste eenzaamheid. Ze konden rivalen zijn, aartsvijanden, elkaar met de dood bedreigen. Was het maar wederkerige genegenheid en sympathie geweest, dan zou hun verbond geen stand hebben gehouden. Er is immers een Derde in het spel, een **au-delà** die een heel andere dimensie in hun relatie toont. Grootmoedig erkent Jonathan het **au-delà** in David, de Godgezalfde, en draagt hem daarom zijn prinselijke mantel over. Als garantie van hun trouw.

Zie nu die mantel... geweven met verhalen van eenzaamheid, onder het oog van de getuigende gemeenschap die er in een viering een meerwaarde aan gaf. Niets minder dan de mantel die de profeet Elia liet vallen voor de voeten van Elisa, zijn opvolger.

Ik had me voorgenomen om het Bijbels woord "mantel" te bestuderen, maar dat is onbegonnen werk... In mijn Bijbels woordenboek komt de term mantel een zeventigtal keren voor, stel je voor!

Daarom hou ik het bij deze mantel, die Siebe maakte met de bijdragen die de gemeenschap vorige zondag bracht. Die mantel spreekt voor zichzelf.

Het begon met een voorbereidende vergadering voor deze cyclus. Voor mij is het altijd even verrassend hoe zoiets tot stand komt. En ik raad die ervaring iedereen aan, vooral als je het nog nooit hebt gedaan. Trouwens, binnenkort krijgen we de kans om de vieringen van volgend jaar te plannen, op donderdag 6 juni in de Pastorie.

De kleine groep komt samen en dan begint de brainstorming... het gaat alle kanten uit... hoe zullen we in godsnaam iets deftigs opbouwen? Wat willen we als boodschap brengen? In Godsnaam...

En dan plots, een geniale ingeving van de ene of de andere, en hebben we het gevoel: ja, dat is het! De individuele puzzelstukjes vallen als bij wonder samen tot een sprekend geheel. De mantel van Jonathan drong zich op als symbool van het verbond tussen de twee vrienden. Wat hen verbindt is een *au-delà*, die hen tot hoeders van elkaar maakt.

Zullen wij elkaars hoeders zijn? Zullen wij eraan denken elkaar te bekleden met de koninklijke lappenstof van onze opgetelde eenzaamheden?

Ja, bewoon elkaars alleen zijn, en vind de woorden die de afstand doorbreken, maar ze toch met schroom respecteren.

Graag rond ik af, zoals Evelien dat heeft gedaan op 5 mei, ter ere van Maria, met het gedicht van Catherine Visser:

*Wie weet –in de nacht, tussen jou en mij
roert zich een Kracht die geneest.*

Kome wat komt!

Monique de Buck
De Lier, 2 juni 2019

Inspiratie uit:

- BALMARY M., *Abel ou la traversée de l'Eden*, Grasset, 1999
- BASSET L., *Aimer sans dévorer*, Albin Michel, 2010